

ΘΑΥΜΑ Ζ' (Γῆ ἁγία)

- 67/58r ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΡΩΜΗΣ ἦτονε ἓνας ἄνθρωπος ὀνό-
ματι Ἰωάννης, ὁ ὅποιος εἶχεν πολὺν πλοῦτον, μὰ εἶχεν τὸν νοῦν
πολλὰ δύσκολον, ἀποὺ δὲν ἐδυνήθην ποτὲ νὰ μάθει οὔτε γράμ-
ματα οὔτε τίποτας ψαλμὸν νὰ τόνε λέγει εἰς τὴν προσευχὴν του.
Καὶ ἐβάλασιν τονε οἱ γονεῖς του ὅταν ἦτονε παιδὶν εἰς σχολεῖον νὰ
68 μάθει, ἀλλὰ αὐτὸς ποτὲ δὲν ἐδύνετονε νὰ ξεπάρει τίβοτας, / τό-
σον ἀποὺ ἐνετράφη ἀμαθὴς καὶ ἀγράμματος καὶ ἐλυπάτονε πολ-
λὰ πὼς δὲν ἐκάτεχε νὰ λέγει εἰς τὴν προσευχὴν του ἢ ἀπὸ τοὺς
ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ ἢ ἄλλον τίποτας ὕμνον ἀπὸ ἐκείνους ἀποὺ
εἶναι κρατημένοι οἱ χριστιανοὶ νὰ λέγουσιν εἰς τὲς προσευχῆς τως
νὰ δοξάζουσι τὸν Θεόν. Αὐτὸς, ἔστοντας καὶ νὰ μὴν κατέχει τίβο-
58v τας, ἦτονε ἀναγελασμένος / ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ καταδικασμέ-
νος πὼς οὐδεκὰν τὸ «Πάτερ ἡμῶν» ἤλεγε. Καὶ ἔχοντας πολλὴν
λύπην ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του ἓναν καλὸν λογισμόν, νὰ πάγει εἰς
ἓνα μοναστήριον νὰ βάλει ἐκεῖ ὄλον του τὸν βίον, νὰ γένει μοναχός,
καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ μοναστήριον νὰ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκταν, νὰ λεί-
πει ἀπὸ τὴν καταδίκην τοῦ λαοῦ, καὶ ἴσως καὶ νὰ ξεπάρει ἐκεῖ νὰ
λέγει ὅ,τι τίβοτας, νὰ εἶναι εἰς τιμὴν καὶ σωτηρίαν του. Ἐτοῦτον
τὸν καλὸν λογισμόν ἔβαλεν εἰς τέλος καὶ ἐπῆγε εἰς ἓναν κοινό-
βιον, καὶ ἐπειδὴ εἶδασιν οἱ ἄλλοι μοναχοὶ ἀποὺ ἦσαν ἐκεῖ τὸν κα-
λὸν του σκοπὸν, ὅλοι τόνε ἔποδεχθῆκαν ἀσπασίως καὶ ἐπροσέχα-
σίν τονε καὶ ἐκάνασιν του καλὴν συντροφίαν, καὶ μάλιστα ὀδιὰ
τὸν πολὺν πλοῦτον ἀποὺ ἤδωκεν εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ αὐτὸς
ἄλλον δὲν ἐζήτη, μόνον νὰ τόνε μάθουσι νὰ λέγει τίποτας ψαλ-
μόν. Καὶ ἐτοῦτο τοὺς ἐπαρακάλειε πάντα καὶ δὲν ὄκνευεν νὰ
παγαίνει νύκταν καὶ ἡμέραν εἰς τὲς σύναξεις, ἀλλὰ τίποτας νὰ
ξεπάρει δὲν ἦτονε δυνατόν του καὶ ὅλοι τοῦ ἐρμηνεύγασιν, ἄλλος
ψαλμόν, ἄλλος εὐχὴν, ἄλλος ὕμνον, καὶ τίποτας νὰ μάθει δὲν ἐδύ-
νετονε. Μὲ τὲς πολλὰς ἡμέρας λέγει τοῦ ἡγουμένου ἓνας γέρο-
ντας: «Ἄγιε ἡγούμενε, μεγάλη καταδίκη εἶναι καὶ ἐμᾶς
ὀλωνῶν καὶ τοῦ μοναστηρίου μας τόσον καιρὸν νὰ μὴν μάθομεν
τὸν μοναχὸν τὸν Ἰωάννην τίποτας νὰ λέγει, μάλιστα ἀποὺ ἔχει
59r τόσον τὸν πόθον». / Λέγει ὁ ἡγούμενος τοῦ γέροντος: «Κατέ-

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

χεις και ἐσὺ πόσον ἐκοπίασαν ὅλοι οἱ ἱερομονάχοι νὰ τότε μά-
θουσι καὶ δὲν ἐδυνήθησαν· μὰ ἔπαρέ τονε ἐσὺ καὶ κάμε προ-
σευχήν πρὸς τὸν Θεὸν νὰ τότε φωτίσει νὰ μάθει ὅ,τι τίποτας».

- 69 Παίρνει τότε ὁ γέροντας καὶ ἀρχίζει καὶ ἀναγνώθει του ὅλους
τοὺς ψαλμοὺς καὶ ὅλες τὲς εὐχὲς καὶ προσευχὲς ἀπὸ ἡλεγεν ὁ
γέρον καὶ ἀπὸ ἀναγνώθουνται εἰς τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν, καὶ ἀκού-
γει τες ὅλες, καὶ τότε τοῦ / λέγει ὁ γέρον: «Ἀπὸ τοῦτα ὅλα ἀπὸ
ἡκουσες ποῖον ὀρέγεσαι νὰ μάθεις;» Λέγει του: «Ὅλα εἶναι, πα-
τέρα μου, καλὰ καὶ ἅγια, μὰ ἐγὼ ὀρέγομαι πλιότερον ἐκεῖνον ἀπὸ
λέγομεν εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἐσπερινοῦ, τὸ Χαῖρε Μαρία». Τότε
ἔκρινεν ὁ γέροντας πὼς θέλει τὸ «Θεοτόκε Παρθένε» καὶ ἀρχίζει
νὰ τοῦ τὸ λέγει πολλὰς φορὲς, καὶ μὲ μεγάλην βίαν τὸ ἤμαθεν μὲ
τὲς πολλὰς ἡμέρες. Καὶ ἀπὴν τὸ ἤμαθε ἐπῆρε τόσην πολλὴν
χαρὰν, πλέον παρὰ νὰ ἤθελεν κερδίσει ὅλον τὸν κόσμον, καὶ δὲν
ἔπαυτε οὐδὲ ἡμέραν οὐδὲ νύκταν νὰ μὴν τὸ λέγει, καὶ ὅ,τι καὶ
ἂν ἤκαμνε, ἢ ἔτρωγεν ἢ ἔπινεν ἢ ἐπεριπάτει ἢ ὅ,τι ἤκανεν, πά-
ντα ἡλεγεν αὐτὸν τὸν ἅγιον λόγον. Ἀκομὴ καὶ ὅταν ἤθελεν νὰ
χαιρετήσῃ τινά, ἄλλον χαιρετισμὸν δὲ τοῦ ἡλεγεν, μόνον ἀντὶ
59v τοῦ χαιρετισμοῦ τοῦ συνηθισμένου / αὐτὸς καὶ ταχύτερον καὶ
αὔριον ἡλεγεν πᾶσα ἐνὸς «Χαῖρε Μαρία» καὶ οὐδεμίαν ἀπαθι-
βολὴ ἐκίνα νὰ εἰπεῖ, παρὰ νὰ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ «Χαῖρε Μαρία»,
καὶ οἱ ἄλλοι μοναχοὶ ἐφήκασιν τὸ ὄνομάν του καὶ ἐκράζαν τονε ὁ
«Χαῖρε Μαρίας», καὶ αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν τὴν ἐδέχετονε αὐτὸς
ὡσὰν μεγάλον στεφάνι καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐκέρδισεν μεγάλον κέρδος
νὰ ἀποκτήσῃ ἕτοιαν ὀνομασίαν· καὶ ἀπατός του, ὅταν τὸν ἐθέλα-
σιν ἐρωτήσῃ πὼς λέγεται, ἄλλον ὄνομα δὲν ἡλεγεν πὼς ἀκού-
γει, μόνον «Χαῖρε Μαρίας»· καὶ ὅταν τὸ ἔλεγε, τοῦ ἐφαίνετονε
πὼς ἐγρίκα μίαν χαρὰν πολλὴν ὡσὰν νὰ εἶχεν εἶσται ἀμάδι μὲ τὴν
Παρθένον Μαρίαν, νὰ τὴν ἤθελεν βλέπει νὰ τῆς τὸ λέγει, καὶ ἔτις
ἐπέρνα ὅλον του τὸν καιρόν, ὥστε ἀπὸ ἦλθε τὸ τέλος του.
Καὶ τὴν ὥραν ἀπὸ εἶχε νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος ἀπὸ χρεω-
στοῦμεν ὅλοι τοῦ θανάτου, λέγοντας τὸν ἅγιον λόγον ἐτοῦτον, τὸ
«Χαῖρε Μαρία», μὲ μεγάλην χαρὰν παρέδωκεν τὴν ψυχὴν του,
καὶ ὅλοι ἐθαύμαζαν τὴν εὐφροσύνην καὶ τὴν ἀγαλλίασιν ἀπὸ ἡδει-
χεν πὼς εἶχεν εἰς ἐκείνην τὴν φοβερὰν ὥραν τοῦ θανάτου, καὶ
ἡδειχνε ἀληθινὰ πὼς βλέπει τὴν Παρθένον Μαρίαν ὀμπροστά του
καὶ μὲ μεγάλην χαρὰν τῆς παρέδωκε τὴν ψυχὴν του.

60r Τότε, κατὰ τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν, τὸν ἐκήδεψαν εἰς ἓνα ξε-
χωριστὸν τόπον, / διότις ὅλοι ἐκρίνασι πὼς εἶναι ἅγιος, μάλιστα
70 ὁδίατι ἤβγαιεν ἀπὸ τὸ ἅγιόν του λείψανον μεγάλη εὐωδία, ἡ
ὅποια δὲν ἐλίγαίνεν οὐδὲ ἀπὴν τὸν ἐσφα/λίσαν μέσα εἰς τὴν γῆν.
Διὰ τοῦτο ἐπηίνασι ὅλοι οἱ μοναχοὶ πᾶσα ἡμέρα ἀποπάνω τοῦ
τάφου του καὶ ἐκαθίζαν νὰ γρικοῦσι τὴν εὐωδίαν ἐκείνην
ἀπὸ ἔβγαιεν. Καὶ τὲς ἑννέα ἡμέρες ἀπὸ ἐπήγασιν κατὰ τὴν
συνήθειαν νὰ τότε μνημονέψουσιν, βλέπουσι ἓναν παράδοξον
θαῦμα ἀπὸ ἐξέστησαν ὅλοι, διότις εἶδασιν ἀποπάνω τοῦ τάφου
του ἓναν ὠραιότατον κρίνον ξεφυτρωμένον καὶ εἰς ὅλα τὰ φύλλα
τοῦ κρίνου γραμμένα γράμματα καὶ ἐλέγασιν «Χαῖρε Μαρία»,
καὶ τὸ χρῶμα τῶν γραμμάτων εἰς χρῶμα χρυσαφίου καὶ ἡ εὐω-
δία τοῦ κρίνου τόσα πολλή, ἀπὸ δὲν ἐδύνετονε νὰ τὴν ὁμοιώ-
σουν μὲ οὐδεμίαν ἄλλην ἀπὸ ὅσες εἶναι εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅλοι
ἐξενίζοντανε νὰ βλέπουσι ἐκεῖνο τὸ θαυμάσιον φυτόν. Τότε ὁ
ἡγούμενος λέγει: «Ἀδελφοί, φανερὰ φαίνεται ἡ ἀγιοσύνη ἐτουνοῦ
τοῦ μακαρίου ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀγάπη ἀπὸ εἶχεν εἰς τὴν Παρθέ-
νον Μαρίαν. Μὰ φαίνεται μου δίκαιον νὰ ἀνοίξομεν τὸν τάφον νὰ
ἰδοῦμεν τὴν ρίζαν ἐτουνοῦ τοῦ θαυμαστοῦ κρίνου, ὁδία νὰ γνωρί-
σετε ὅλοι πόσον χαριτώνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ἀγαπᾶ τὴν Παρ-
60v θένον Μαρίαν ἐξ ὅλης του τῆς ψυχῆς». / Σκάπτουσι λοιπὸν τὴν
ῶραν ἐκείνην τὸν τάφον του καὶ εὐρίσκουσι τὸ ἅγιον λείψανον
ἐκεῖνον καὶ βλέπουσι πὼς ἔβγαιεν ἐκεῖνο τὸ κρίνον ἀπὸ μέσα
ἀπὸ τὸ στόμαν του, καὶ τὸ θαῦμα ὅλοι ἐθαυμάζαν. Μὰ ὁ
ἡγούμενος ἀκομὴ ἠθέλησε νὰ δείξει τὸ θαῦμα μεγαλύτερον, καὶ
κινούμενος ἀπὸ τὴν χάριν τῆς Παρθένου Μαρίας λέγει: «Ἐγὼ
θέλω νὰ ἰδῶ τὴν ρίζαν τοῦ θαυμαστοῦ φυτοῦ ἐτουνοῦ», καὶ ὀρίζει
καὶ σκίζουσι τὸ ἅγιον λείψανον ἐκεῖνον καὶ θεωροῦσιν πὼς
εἶχεν τὲς ρίζες του εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ ἡ καρδιά του εἶχεν
ζωγραφισμένη τὴν εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Καὶ ἐτοῦτο
τις νὰ μὴν τὸ εἶχεν θαυμάσει καὶ νὰ μὴν μεγαλύνει τὴν μακα-
ρίαν Παρθένον καὶ νὰ μὴν μακαρίσει καὶ αὐτὸν τὸν μακάριον
ἄνθρωπον, ἀπὸ ἠξιώθη εἰς τόσην χάριν μόνον ὁδία τὸν πόθον
ἀπὸ εἶχεν εἰς τὴν Κυρίαν τοῦ κόσμου, τὴν ἀγιοτέραν πάσης τῆς
κτίσεως, τὴν Γῆν τὴν ἁγίαν, ἡ ὅποια ἠγίασε καὶ τὸ σῶμαν του
αὐτουνοῦ τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ ἐπήρασίν το με λιτὴν, με ὕμνους
καὶ με φωτιές, καὶ ἐπήρασίν το καὶ ἐθέκαν το με τὰ ἄλλα ἅγια

71 λείψανα ἀπὸν ἦσαν εἰς ἐκεῖνον τὸ μοναστήριον / καὶ ὄλοι τὸ
ἐτιμούσασι πλιότερον ὀδιὰ τὴν ἀγάπην τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.
Ἐτοῦτο φανερὰ ἀπόδειξις πὼς ἡ ἀγία Παρθένος, ἡ ἀγιότα-
τη Γῆς, τιμᾶ καὶ ἀγιάζει ἐκείνους ἀπὸν τὴν ἀγαποῦσι, καὶ
61r καθὼς αὐτήνη / ἦτονε ἀπὸν τὴν φύσιν τὴν ἐδικὴν μας καὶ αὐτή-
νη ἐπερίσσεψεν εἰς τὴν ἀγιουσύνην καὶ τὰ ἀγγελικὰ τάγματα, ἔτις
καὶ ἐκείνους ἀπὸν τῆς ἔχουσι τὴν ἀγάπην τελείαν καὶ τιμοῦσι
τηνε, ὄχι ὅσον τῆς πρέπει μὰ ὅσον τῶς εἶναι δυνατὸν, αὐτοῦς
τιμᾶ μεγάλα καὶ ἀγιάζει τους. Καὶ καθὼς αὐτήνη εἶναι ἡ γῆς ἡ
τελεία εἰς τὴν ἀγιότητα, ἔτις καὶ τὸν πᾶσαν τῆς πιστὸν δοῦλον
τόνε ἀναδείχνει γῆν ἀγίαν, καὶ ἀνκαλὰ καὶ νὰ εἶναι γήινος, ἀλλὰ
διὰ τῆς χάριτός τῆς γίνεται ἅγιος. Καὶ ὅποιος θέλει νὰ ἐλευθε-
ρωθεῖ ἀπὸν τὴν ἀπάτην τοῦ κόσμου καὶ τῆς γῆς ἐτουνης ἀπὸν
κατοικοῦμεν, δὲν εὐρίσκει εὐκολοτέραν στρατὰν, ὡσὰν νὰ ἀγια-
σθεῖ μὲ τὴν ἀγάπην ἀπὸν θέλει βάλει εἰς τὴν ὑπεραγίαν Παρ-
θένον, καὶ καλὰ νὰ φορεῖ σάρκα καμωμένην ἀπὸν τὴν γῆν, ἀλλὰ
ἡ χάρις τῆς Παρθένου τὴν ἀγιάζει καὶ κάνει τηνε πράγμα ἅγιον,
καθὼς ἤκαμε καὶ τὸν ἄνωθεν μοναχόν, τοῦ ὁποῖου τὸ λείψανον
ἤκαμε καὶ εὐωδίαζε καὶ τὴν καρδίαν του καὶ ἐβλάστησεν κρί-
νον εὐωδέστατον, διότις τὴν εἶχεν τὴν καρδίαν του ὄλην δοσμέ-
νην εἰς τὴν ἀγάπην τῆς Ὑπεραγίας καὶ ὄλον του τὸν πόθον, καὶ
ἐπειδὴ εἶχεν τὴν καρδίαν του ὄλην δοσμένην τῆς ἀγίας Γῆς,
ἐβλάστησεν καὶ ἀγίους καρπούς.

61v Εἶναι λοιπὸν ἡ ἀγία Παρθένος ἡ ἀληθινὴ γῆς ἡ παναγιοτάτη
καὶ διὰ τοῦ λόγου τῆς ἐνοίκητηκεν καὶ ἡ ἀγία γῆς / τοῦ ἐν Ἐδέμ
Παραδείσου, διότις ἀπὸν ὄλα τὰ μερτικὰ τῆς γῆς τὸ πλέα ἅγιον
εἶναι ἡ Ἐδέμ, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐμφυτεμένος ὁ θεοφύτευτος
Παράδεισος, ὁ ὁποῖος ἦτονε σφαλιστός, ὡστε ἀπὸν ἐφάνηκεν
αὐτήνη ἡ ὑπεραγία Γῆς, ἡ ὁποία ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν τῆς
ζωῆς, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐνοιξεν
ἡ πόρτα τοῦ Παραδείσου καὶ ἐλπίζομεν, ὅσοι τὸν ὁμολογοῦμεν τέ-
λειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον, τέλειον Υἱὸν μοναχόν τοῦ ἀνάρ-
χου καὶ ἀκαταλήπτου Θεοῦ καὶ Πατρός καὶ τέλειον καὶ μοναχόν
βλαστὸν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, νὰ εὔρομεν τὴν κατοικίαν
τὴν πεποθημένην, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐχάρισε διὰ λόγου τῆς ἀγίας
Γῆς, τῆς μητρός του τῆς ἀχράντου, ἡ ὁποία ἔστοντας καὶ νὰ
72 εἶναι / ὡσὰν τὴν γῆν τὴν ἐδικὴν μας, ἤγουν σαρκοφόρος, πᾶσα

γήνιου από λόγου μας προξενᾶ τὴν ἁγίαν κατοικίαν τοῦ θεοφου-
τεύτου Παραδείσου, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μᾶς ἀξιῶσεις ἐσύ, Δέσποι-
να καὶ Κυρία, ἁγία Παρθένε Μαρία, ἁγία καὶ ὑπεραγία καὶ ἁγιο-
τέρα πάσης τῆς κτίσεως. Ἀμήν.

Ελένη Κακουλίδη-Πάνου & Ελένη Καραντζόλα & Μαρία Χαλβατζιδάκη (επιμ.), *Ιωάννης Μορεζήνος, Κλίνη Σολομώντος. Ιστορίες θαυμάτων της Παναγίας [1599]*, Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, Ηράκλειο 2007.